

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VII. Epilogus Dictorum omnium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

CAPVT VII

Epilogus

Diclorum omnium

Rgo spargimus ut colligamus, distribuimus, ut recipiamus auri montes, gemmarum maria pro plumbi lamellis. Sed non omnes capiunt verbum istud. Sunt qui tantum colligant, dum ipsi in sepulchrum, bona in heredes sparguntur. Vltimum mihi confidera in nubes pance attolentem caput, ingentem habet truncum, ramos plurimos, folia innumera, fructum nullum, quamvis ad aquas depacta. Sed & pomum arborem non magnam, nec aequis vicinam, pomis tamen referentam. Quid hoc rei? procerâ & crassa vltima plurimum succi è terrâ trahit, sed id omne in brachia, in truncum, in folia protrudit; arbor pomifera licet exigua vix suam omnem in fructus & poma mittit. Ita disorum aliqui, diuitias, quas è terrâ sumunt, in famulos, in paraitos, in supellectilem, in equos, in convivâ consumunt. En ulmos proceras, sed steriles & infocundas, è quibus centones vix quidquam auferant.

Talia sunt & flumina, quæ maximam aquarum copiam secum devehunt, sed arenibus terris, quas transeunt, nihil communicant. Iberus, Tagus, Durius, copiosi fluvii, sed sitientem glebam non rigant. Ita opulentorum nonnulli, quidquid opum possident, intra suas ripas continent, parum inde in arescentes pauperes emanant. Non negat Chrysofostomus moveri sibi bilem, spectanti frenos equorum aureos, ephippia acu picta, & quidquid horum lustris spectandum obijcit dum interea pauperes seminudi algent, & neque cum canibus & equis in partem venire possunt. Hæc hætenus occinui. Vereor demum, ne illud Evangelii cogar usurpare: Cantadimus vobis tibis, & non saltastis. Cantores multi, sed qui saltent in nos liberalitatis odeo, pauci sunt. Nos hic clausulam apponemus dicitis. Vt saltem hæc pauca compendio adjuncta nemini non constent. 1. Eleemofynas totis Bibliis ubique commendatissimas, nec ferè aliud adeo urgeri. 2. Eleemofynas à principibus Patribus frequentissime ac summè laudatas. 3. Avaros & inimicos pecuniæ amatores, vera immisericordiæ mancipia, graviter punitos. 4. Benignos ac liberales pauperum patronos copiosissime remuneratos. 5. Eleemofynarum largitionem esse variam.

§. I.

Primum: Eleemofyna divinis oraculis laudatissima. Per omnem ubique Scripturam, inquit Chrysofostomus, super hæc re sermo est. A Genesi ad Apocalypsin sacras paginas evolva, & piæ liberalitatis encomia reperies creberrima, maxima. Quid dici potest amplius? Eleemofyna ab omni peccato, & à morte liberat, & non parietur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit coram summo Deo eleemofyna omnibus facientibus eam. Quid gravius, quid speciosius hoc elogio? Christus ipse supremum Veritatis oraculum, imò ipsa Veritas: Verumtamen quod superest, inquit, date eleemofynas, & ecce omnia munda sunt vobis. Extremi iudicii die, de solis eleemofynis discutienda quæstio proponitur.

Grammaticæ, Poëticæ, Rhetoricæ discipulus examen subiturus id anxie versat animo: Si scirem quæ in examine interrogandus essem, responsum jam pararem. Heus Christiane, die mundi ultimo examinaberis; tu jam responsum para. Sed præscire potes, imò debes, quid examinandus sis; jam præmonens, idque lexcenties, idque milies. Princeps erit quæstio,

A quoties, quomodo, quantum eleemofynarum dederis; an panem, vestem, an pecuniam amore Christi largitus fueris. Aptæ responsio non è libris, sed è loculis pendenda. Iam illam pete, iam loculos in Christum pauperem, sed futurum iudicem effunde.

Supremus hic iudex naturam speculorum imitabitur, quorum quæ veriora & exactiora sunt, talem representant vultum, qualis est vultus speculo præsens. Si turpis deformem, si formosus elegantem, si alacris hilarem, si moestus tristem, si iratus ferocem, si mitis suavem, si timidus paventem. Speculi laus est, insipientis autem culpa, si scædus & indecorus prospicit, qui vitrum illud inspicit. Ita æquissimum Christi iudicium, & ipsius vultus iudicis nostras affectiones inducet: qualiacumque fuerint à nobis commissa, talia tunc nostris oculis objicientur ab illo speculo divino. Si duri fuimus & immisericordes, talem cernemus iudicem, & decretum velut in tabellâ terrificum legemus: *Ite maledicti in ignem æternum.* Si misericordiæ viscera patefecimus, per patulum ac hians os eumque lateris Dominici vulnus in corde Christi penito inscriptum cernemus illud inestissimum: *Venite benedicti.* Tunc iudicis mater olivæ speciosa ramos non de generes agnosceret. *Erit enim quasi olivæ gloria nostra.* Tunc Angelus percussor nil amplius nocere poterit, cui præceptum est: *Vinum & oleum ne laferis.* Tunc iudici fiducia familiarissimâ licebit dicere: *Da, quia dedimus, quia tui causâ, quia tibi dedimus, miseri sumus aliorum, tu nostri miserere: fecimus quod iussisti, imple quod promisisti.* Tunc respondebit nobis & iustitia & misericordia nostra. Impetrate quod petitis, quia iusta petitis. Mihi (dicit iudex) misericordiam tribuistis, quæ præteritum capere potest; accipite præmium, cuius pretium æstimari non potest. *Fragmen panis famulo mihi dedistis? nunc in ipso saturamini, qui panis sum vitæ. Peregrinos recto recepistis? vos Angelorum cives facio. Algentem & nudum me lanâ fovistis? nunc ab igne & frigore, ubi fletus & stridor dentium, liberatos purpurâ immortalitatis vestio. Oculus cæco, claudis discipulo, manus debilibus fuitis; nunc oculi vestri nil amplius caliginis, nunc manus plantæque vestræ nil fatigationis amplius habebunt. Miseros auxilio, afflictos solatio levastis, nexos liberastis; venite dilectissimi, possidete paratum vobis regnum, à quo moeror, gemitus, dolor, mors omnis procul exulat. Fulgebitis sicut sol, & gaudebitis in omni voluptatum affluentia, in perpetuas æternitates; nam sicut auctoris vestri perennitas non habuit initium, ita felicitas, & ultra non habebit terminum.*

Eleganter hæc Petrus Chrysologus hunc in modum exponit: *Non dixit, Esurivi pauper, & dedistis illi manducare. Sed Esurivi ego, & dedistis manducare mihi. Sibi datum clamat, quod pauper acceperit; se manducasse dicit, quod comederit pauper; quod biberit pauper, sibi iussatur infusum. O quid agit amor pauperis! Glorietur in celo Deus, unde pauper erubescit in terrâ; & hoc reputat in honorem sibi, quod de peccatis pauperi computatur injuria. Nihilum est, quod sapit Deo pauperi cibis. Saginatum se pauperi escâ prædicat in regno celi coram omnibus Angelis in conventu resurgentium. Quod Abel passus sit, quod mundum servavit Noë, quod Abraham fidem suscepit, quod Moses legem tulerit, quod Petrus crucem resupinus ascenderit, Deus tacet; & hoc solum clamat, quod pauper comedit. In celo prima est esurientis annona, prima stipendia pauperis tractantur in celo, erogatio pauperis prima divinis scribitur in diurnis. Beatus, cuius nomen toties Deo legitur, quoties ratio pauperis recitatur in celo.*

Est prope Puteolos horribilis specus, in eam si animalia ingrediantur, aut moriuntur, aut humi dejecta mori creduntur. Eadem si extrahantur, & aqua perfundantur, mox fugitivam animam recipiunt. Immensum mors artrum habet. Quisquis hoc subit, pedem

Matth. 19. v. 11.

Fuit pomus fructuæ vocaturis, quæ quatuordecim millia pomorum supra dicitur.

Matth. 7. v. 30.

Eleemofyna divinis oraculis laudatissima. Chrysol. 19. 3. h. 35. in c. 11. Ab. A. p. 1. m. b. p. 1. 28. Tit. 1. 4. v. 11. & 12. Luc. 11. v. 41.

Matth. c. 25. v. 41.

Matth. c. 25. v. 34.

Offic. c. 14. v. 7.

Apost. c. 6. v. 6.

Gen. 30. v. 33.

Chrysol. ser. 14. mibi manducare. Sed Esurivi ego, & dedistis illi manducare mihi. Sibi de suis tractat Chrysol. tom. 3. hom. 5. de pauperi erubescit in terrâ; & hoc reputat in honorem sibi, quod de peccatis pauperi computatur injuria. Nihilum est, quod sapit Deo pauperi pag. 738.

Creberrimâ id testatur experientia. Ita O. Flavian. de Tuso in c. 17. Eccles. mibi pag. §86.

MARCO IN ELICITE CA...

pedem non refert vivus. At eleemosyna instar vitalis undæ, vim omnem mortiferæ specûs retundit: Eleemosyna à morte liberat.

Chrys. tom. Quid itaque, ait Chrysostomus, differs & corpes? cum jam tanta receperis, & tot expectes? quid circa pereuntes pecunias tam pusillanimitè agis? Audi admonitionem perutilem: Eleemosyna ac fides non te deserant. Non dicit, semel facias, neque secundo, neque tertio, nec decies, nec centies, sed perpetuo. Quæ admittunt divitum liberitatem collum nullam habent auream, illamque nunquam deponunt, ut pote quam tamquam nobilitatis sue insigne gestant: ita & nos eleemosynâ semper amittendi sumus, ut ostendamus nos misericordis ac benignitatis esse filios.

Ambr. to. 5. Quod si magistratus, inquit Ambrosius, mimis & athletis, & gladiatoribus in theatris totum patrimonium largitur & prodigit, ut vulgi favorem nihil sibi profuturum colligat: turbatus & cunctis munificus esse in hujusmodi largitionibus, in quibus judex residet Deus, faventium & acclamantium vulgus angelis; ubi omnes qui à seculo fuerunt Sancti, laudatores & predicatorum tui sunt: ubi laus & favor non simul cum te cessat, sed cum seculis permanet: ubi honores non unius urbis, sed ætorum regna mereberis. Et hæc omnia conquiritur per misericordias pauperum. Veni ergo, si videtur, si horum que scimus, apud te fides vera est, divitias nostras consulte & utiliter disponamus.

§. II.

Alterum: Eleemosyne à priscis Patribus frequentissimè ac summè sunt commendatæ. E superioribus, censentiam, abundè id liquere. Neque hic animus est benevolæ Lectoris aures onerare. Aureus orator Chrysostomus pro plerisque omnibus locuples testis his omnino verbis pronuntiat: Magnum & pretiosum quid, homo misericors. Ista major est gratia quam mortuos excitare. Nam eò quod in nomine IESU mortuos excitat, hoc multò majus est quod pauperes pascunt Deo. Nam hic quidem tu Christo benefacis, illic autem ipse tibi; hic (de signis loquor) ipse debitor efficeris Dei; in eleemosynâ Deum debitor constituis. Eleemosyna autem est, quando cum alacritate fit, quando cum liberalitate; quando non putas te dare, sed accipere, quasi lucrum faciens, & non perdens; alioqui neque gratia est.

Fuit Chrysostomus tam vehemens ac copiosus in commendandis eleemosynis, quam in objurgandâ jurandi consuetudine acer & disertus. Hinc illæ oratoris Græci querelæ: Tam enim ipse consistor, inquit, amplius differens de eleemosynâ, eò quod frequenter de hac materiâ verba fecerim, & nihil dignum effecerim admonitione. Nam factum quidem est aliquid melius, sed non tam improprium ipse volebam. Vos namque seminantes quidem videmus, sed non largâ manu: propterea timeo ne & parvè metatis. Addit: Etiam si semper hic viveremus, neque sic tamen pecuniâ parcere deberemus. Quam enim habebimus defensionem, nec ex proventibus ministrantes esurientibus & laborantibus? Nec enim cogote patrimonium diminuire, non quod nolim, sed quoniam te valde torpentem video. Non hoc itaque jubeo, sed ex fructibus expende, nihilque thesaurize.

O triste avaris verbum! nihil thesaurizare, mors illis est. Sed hic, o deparci, frænos mordere: non hoc Chrysostomi dumtaxat consilium, sed Christi præceptum est: Nolite thesaurizare. Thesaurus terræ, irritus cæli brevem opulentiam ah quoties aeterna sequitur paupertas! Nihil igitur, quod Chrysostomus monet, quod Christus jubet, nihil thesaurizes. Dispensator es, non dominus, cur igitur & cui thesaurum colligis?

Ambrosius ejus rei commonens: Dispensatorem, inquit, conservorum tuorum te ex dominicis facultatibus esse cognosce. Nec existimes quod omnia ventri & deliciis tuis terra producat. Quæ in manibus habes, commissa tibi magis quam concessa cognosce. Parvo tempore super his aliquantulum letaris, & abuti eis voluptuosius delictaris: cum ve-

ro hæc pariter cum vitâ nostrâ defluerint, rationem dispensationis nostræ vocamur Domino reddituri. Hic mihi te paulisper indulge, o quisquis es, qui divitiarum dispensationem in hoc mundo sortituses, & te in illo terribili Dei judicis tribunalis astantem paululum quid vacans, si tamen vacare potes, à divitiarum sollicitudinibus, intraere. Cum interrogari coeperis: Commisisti tibi opes cum quibus egenatibus divisisi, quibus necessitatem patientibus subvenisti, quos de carceribus liberaisti, quibus pupillis pater, cui vidua vir castus provisionibus exististi? pecunia mea, fructus mei quid apud te operis habere? Tu ad hæc sine dubio respondebis: Omnia simul composita ac recondita claustris validissimis & signaculis tuissemis communiavi, nulli quidquam tribui quin imò & ad custodienda ea vigilas meas addidi, curas impendi, sollicitudines adhibui.

Sed jam audi sententiam: Stulto consiliario usus est te metipso. Hac nocte repetent à te animam tuam, & quæ parasti cujus erunt? Siergo desideras gratiam, augere charitatem. Plus tibi pecunia illa proderit, si non tamquam affluentem tribuas, sed tamquam profuturam Christi nomine largiaris; si ita conferas pauperi, ut deserat Christum.

Hæc Basiliius eximie confirmans: Sicut semen, inquit, in terram factum fructum centuplum, ita & Eleemosyna data pauperi. Si ergo unum tantum tibi sit panis, & ad fores rogetur, deprome illum, & tollens manus in caelum dic: De modo do fratri, & tu Domine da mihi periclitanti. Nec dubita; quin panis, quem in hac dabis penuria, agriculturæ semen ad copiam ministrabit. Sicut autem putei continuo exhausti, copiosiore fluunt aquâ, dimisi verò & quieti facile patens; sic & opes reconditæ inutiles sunt, translatæ in pauperes fructum pariunt.

Hinc ille vir sanctus, cui nomen Deus dedit, in egenos tam munem & effusum se præstitit. De quo Gregorius: Habitabat juxta nos, inquit, vir pius ac religiosus, opificio sutor, qui tuendis calceis per hebdomadam manu pretium collegit, quidquid autem ex ne victus & vestitus necessitas reliquit, id omne die sabbati ad templum deferens in pauperes erogavit. Hanc ob causam hujus opificis domum vir sanctus quovis sabbato vidit edificari & crescere.

Eleemosynam rectissime semen dici jam supra ostendimus, quia non est sumptus, sed redditus: hoc semen semel spargitur, bis necitur, in hac & meliori vitâ. Sed semen hoc spargendum est, antequam mortis hiems ingruat. Ideo, inquit Augustinus, rogans dives non exauditur in tormentis, quia rogantem pauperem non audit in terris. Dives & pauper, duo sibi sunt contraria. Sed iterum duo sibi sunt necessaria. Nullus indiget, si invicem se supportarent; & nemo laboraret, si se ambo juvaret. Dives propter pauperem factus est, & pauper propter divitem creatus est. Da ergo petenti, ut ipse possit accipere; tribue pauperi, si non vis flammis exuri; da in terrâ Christo, quod tibi reddat in celo. Obliviscere quod es, & attende quod futurus es. Præsens vitâ fragilis est, & in mortem proclivis. Nemo potest stare, sed omnes cogimur transire. Nolentes imus, inveni eximus, quia mali sumus. Si autem ante nos aliquid mitteremus, non ad inane hominum veniemus. Quod pauperi damus, ante nos præmittimus. Dona pauperum, lucra sunt animarum.

§. III.

Tertium: Avari & immites pecuniæ amatores graviter avari puniti. Verè signum in scopulo, purpuratus Epulo in carcere inferno, negavit micæ, decidit in flammis. Narrat diversis, Anno Christiano nonagesimo septuagesimo, ævo Othonis Magni Cæsaris, Moguntia egisse Hattonem, secundum ejus nominis Antistitem, quâ quidem tempestate dira fames Germaniam populabatur. Hatto pauperum complures in amplum horreum spe stipis congregari, sed plurimam jam congregatis domum illam ligneam incendi jussit, quando hoc genus hominum consumendis fructibus

gibus naturâ nil differret à muribus. Cum autem ula- larus ac stridor horribilis jam ardentium audiretur, dixisse ferunt Hatronem: Audin', ut mures sibilent? Deus tyrannidem exolus, mures catervatim in hominem immisit. Hi Dei milites ita miserum du no- duque affligerunt, ut medio Rheni ad Bingam oppi- dum turrim eduxerit. Frustra. Nâ agunt hominum arma, cum Deus in pugnat. Nam mures agmine facti sine cymbâ traecerunt Rhenum, & destinatam sibi prædam invaserunt. Ita infelix inter mures mortè obijt le dignam. Cavillum hinc, homicidium sensit, cibus murium fuit, qui turbam famelicam, ut mures, jugula- vit. Ferunt ipsum etiam hominis nomen è parietibus & tapetibus ab ultricibus bestiolis erasum. Hæc ego sic gesta non affirmo. Hoc aio: Longè suavius est à muribus torqueri, quàm à dæmonibus: levius est supplicii puniri vel exquisitissimis, sed demum fit- niendis, quàm flammis cruciari sempiternis. Epulo Hebraus mendicorum carnifex, homicida Lazari, non in murium turri, sed in inferno reperit sepul- chrum, non inter mures, sed inter dæmones assidue moriturus, semper sepultus. Hoc expendens Iudorus:

Mu trahit, te Lazari circumdant, in eos pecuniarum flammam excute, & cum his illic refrigerationem ac solatium consequeris. Parata sunt immisericordiæ supplicia.

Doctissimus Cæsar Baronius è Cedreno hominis deparci fatum subitum ita memorat. Anno à partu Virginis quingentesimo quinquagesimo tertio, Constantino Heraclii filio imperante, civis opulentus Constantinopoli vitæ anceps decubuit. Et quia mortem formidavit, auri libras triginta in pauperes erogari iussit, magnâ quidem, sed trepidâ liberalitate. Valetudini præter spem jam restitutus tam insignis facti pœnitere cepit. Hunc animi moerorem & pœnitentiam sanè turpissimam amico aperuit. Monuit ille hominem, ne pœnitendam duceret hanc largitatem; Numini porro fideret, ac remunerationem expectaret. Nil verbis motus Euclio in ferentia obstinavit. Ergo amicus ille: Quando, inquit, hoc consilium non admittis, aliud tibi subjiciam: Agedum, ait, unâ mecum ad templum adi, & à me pecuniæ illud erogatum ita profiterè: Domine non ego, sed iste dedit eleemosynam. Mox ego tibi in solidum triginta libras auri refundam. Grata fuit infelici hæc sponso. Ad templum abiit, sed non rediit. Nam ubi in templo concepta verba pronuntiavit mox aurum ab amico in manus accepit. Itaque domum rediturus ad ipsum templi limen concidit mortuus, omnibus, qui præsentés aderant, ingenti horrore ac pavore correptis. O miser! ut servares pecuniam perdidisti animam. Ita & pecuniam & animam æternum amisisti. Licet hic cum Poëtâ vociferari:

Prò superi! multo Deus emit sanguine servum: Exiguu servus non emit are Deum.

O Christiane, quisquis es, ut unicam serves animam, perde vel immensam, perde vel omnem pecuniam. Non est jactura, quam lucrum animæ comitatur; non est lucrum, quod animæ jactura sequitur. Avaritiæ tenacitas dum locellis parcat, unum subinde florenulum condit, & mille acquirendos negligit. Opulentus, sed stultus Nabal levioerem recusat sumptum, & vitam perdit. Petierat à Nabale David non subsidium grande, quo famem suorum militum solaretur. At Nabal erigens supercilium: Tollam, inquit, panes meos, & aquas meas, & carnes pecorûm meorum, quæ occidit tonso ribus meis, & dabo viris quos nescio unde sint? Sordidissime mortalium. non tantum panes tuos egentibus dare, sed & aquas tuas eisdem propinare inter dispensia numeras? Merito percutiet te Dominus, cumque petransissent decem dies, percussit Dominus Nabal, & mortuus est. Deus homines tam avaros & im-

misericordes spoliât bonis, ejicit templo, privat vitâ; excludit cælo, detrudit orco. Optime dixit Gregorius: Ficulnea sine fructu terram occupat; quàm si mens tenacium; hoc, quò prodesse multis poterat, inutiliter servat.

Dicuntur fascinatores tunc maxime venenum ab oculis jaculari, cum eos figunt in parvulis, quibus necem afferunt, dum illis, necessarii cibi fastidium immittunt. Unde fit, ut tales pueruli matrem uber repudient, fame siquæ contabescant. Pauperum fascinator est homo avarus & immisericors, qui torvo ac immiti oculo egenos verberans; illi- que panem & alimenta negans, cogit veituri veneno lento sensim tabelcere, crudelis homicida. Si non vixisti, occidisti.

Certissimum illud Hebræi Sapientis: Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur. Obturat, qui audire dissimulat, qui aditum ad se negat, qui pauperum preces libelloque supplices, ut sibi molestos, aut repudiat, aut nauseat. Sed norit iste geminum sibi malum imminere. Primum est; tandem & ipsum ea premere necessitas, quæ clamorem & ejulatum exprimet. Alterum est; clamabit, & non audietur, qui audire noluit. Solymanam purpuram in flammis sitientem cernite. Inclamat Abrahamum Epulo; non audietur: rogat aliquem mitti Lazarum; non attenditur; stillam aquæ petit; negatur: è mortuis ad fratres mitti postulat; non mittitur. Clamavit, & non est auditus; clamabit æternum, æternum non audietur. Heu quàm rigidi sunt Cælites! Memento fili, quòd Lazarus non ita pridem te inclamaverit, & à te auditus non fit. Nunc mutatae sunt vices, tu Lazarum inclamas, & non audiris. Par mensura, talio justissima. Vaticinium Salomonis noveras: Aures in pauperum clamorem surdas simillimo supplicio puniendas; vociferantes non audit, ergo non audatur, cum & ipse vociferatus fuerit. Porthe inferorum ferrea sunt; avaros, qui ferrei pectoris fuerunt, claudunt. Immisericordia pandit aditum ad gehennam.

Per Ezechielem jam olim pronuntiat Deus: Com- plosi manus meas super avaritiam tuam. Tu manus auxiliatrices pauperibus subtraxisti; erit cum meas tibi porrigi voles, & non porrigentur. Non invenies manus, nisi plenissimas indignatione. Ideo jam eas super te complosi. Frustra clamabis; non audiam, non auditus.

Memorant virum ceterâ modestum, sed admodum avarum, ut nec voces quidem rogantium a quibus auribus toleraret, & ob eam causam in remotiori aditum parte habitasse, ubi nullos mendicorum quiritatus audiret. Illuxit demum suprema dies; naturæ concessit; amplo funere in templum elatus est. Sacris fanebribus operari coepit sacerdos. Quoties autem solemne illud pronuntiaffer: Dominus vobiscum, toties imago Christi crucifixi, prodigio luculento visa manus clavis eximere, & digitos ambabus auribus ingerere, velut indignaretur preces pro defuncto suas excipere, & tamquam omnibus attestaretur illud palam: Non auditus non audio. Cognita penitus causâ prodigii tranquillior fuit in plebe admiratio. Vox omnium erat: Nemo preces pauperum repellat, surdus est Christus surdis; auditus in suis audit; neglectus, repulsus, negligit, repellit.

At ego, inquis, si tor mendicorum clamores audio, & largius stipem erogo, rei fa miliaris non modicum perdo. Augustinum ausculta, hæc tibi verba divino monitu reponentem: Quid ploras stulte pravi, aut non sanis cordis? Quare perdidisti? nisi quia mihi non commodasti? si dolet qui perdidit, hoc doleat, quia non in se posuit, ubi perire non poterit.

MAGNET IN ALIQUO LIBRO

At multi ais, me multo ditiores minus eleemofynarum dant quam ego. Ne, quæso, alienam culpam prætexas tuæ. Non idem melius fit, quod à multis fit. Errantium multitudo errorem non corrigit. Et hic illud Cypriani usurpem: *Consensere jura peccatis, & cepit esse licitum, quod factum est publicum.* Tot deparcorum hominum avaritia, fateor in publicos mores transit; alter alterius exemplo perit. Sed istud non ideo honestum, aut utile censendum, quia multi id faciunt. Tu probos attende, non multos.

Sed iterum obducis: In ornanda templa mei sese loculi pandunt, aras frontalibus convelo, parietes tabulis ornato. O te hominem mirificè liberalem! saxa vestis, & domesticum malè vestitum non operis: parietes templorum ornas, & servos tuos ac ancillas fame crucias. Obsecro, liberalitatis ordinem observa, & vivis Christi membris primam impende curam; hinc transire ad alia licebit.

Dum Moyses colloquitur divinis suaviter in monte pascitur, plebs Israël impatiens moræ, jamque Aaronem compellens: *Fac nobis Deos,* inquit, *qui nos precedant: Mos enim huic viro, qui nos eduxit de terrâ Egypti, ignoramus quid acciderit.* Restitit Aaron iniquissimæ petitioni, & quò magis populum abstereret ab hac insaniâ, ex adversum & ille petiit, quod arbitratus est ægerimè concedendum. Tollite, ait, *in aures aureas de uxorum, filiorumque & filiarum vestrarum auribus, & afferte ad me.* Verborum interpres Augustinus: *Intelligitur, inquit, precipere Aaron difficilia, ut hoc modo eos ab illâ intentione revocaret.* At secus omnino, quàm putaverat, evenit. Nam populus ad dandum promptissimus certatim aurum contulit. Inde vitulus, inde idolum: Quòd si Aaron hanc cari molem in eleemofynas, aliâve piam molitionem petivisset, cunctatores indubiè habuisset, fortassis vix in aures pauculas, aut nullam accepisset. Ad conflandum idolum liberaliter fluit aurum. Ita passim in orbe res geritur. Ad aucupium honoris, factis est auri, ad illicitum voluptatis non deest moneta, ad pompæ apparatus suppetit argentum, ad vestium luxum pecunia in promptu est, ad conviviorem ganeam nummi copiosè fluunt; ad dandas eleemofynas nil æris superest, hic Tagus & Paulus omnis exaruit. Ad fabricanda idola aurum propinat arca; cum juvenidi sunt pauperes, omnium arcas obserat mentita paupertas. Vos hinc apagite; nemo domi est; exulat pecunia, Deus juvet; quid nos prece querulâ fatigatis? jam diximus, nemo domi est.

Expectate paullulum, brevi & vos ipsi clamabitis: & nemo domi erit: pulsabitis, sed frustra; Cælitè non erunt domi: aditum rogabitis, sed respondebitur: *Nescio vos, facessite, non sum domi.* Iudicium sine misericordiâ illi, qui non fecit misericordiam. Sed hæc, inquit, & plura talia jam supra monuisti. Memini, mi homo, sed & te velim meminisse, hæc centies moneri, immisericordiam mille reprehendi, vix unquam emendari. Pauperculæ viduæ in judicem iniquum & in causis celsatorem validissimus fuit aries, *Importunitas.* Hic idem faciendum.

§ IV.

Quartum: *Benigni ac liberales pauperum patroni copiosissimè remunerati.* Nimirum Christus nascitur in Bethlehem, hoc est, in domo panis. Illos potissimum homines, familias illas, urbisque Christi gratia inundat, quæ Cerealis domus & refugium panarium sunt pauperibus, quos crebris largitionibus adjutant. An non Zachæi familiam hæc voces commendant? *Hodie huic domui salus à Deo facta est.* An non Christus eum hospitem quærit, qui bonorum dimidium pauperibus tribuit? an non, ut Ambrosius loquitur

apud hunc ipsum non invitatus se invitavit, qui sciebat hospitis sui uberem esse mercedem? an non Cornelius Cæsareæ Centurio, cum omni familiâ his ipsis artibus factus est Christianus? *Erat enim vir religiosus, ac timens Deum cum omni domo sua, faciens eleemofynas multas plebi.*

Cameracensis præepiscopus, qui avi sui admiranda scripsit, de viro principe bonâ fide commemorat narratu dignissima. Theobaldus Blefensis ac Carnotensis Comes ex omni Gallicâ nobilitate liberalissimus iter fecit mediâ hieme, quæ tunc solito fuit austerior. In viâ Theobaldus obvium habuit mendicum seminudum & algètem. Hic voce altâ Comitum inclamans stiper perit. Cui humaniter Comes: *Quid tibi singulariter, inquit, vis dari. Huic pauper: Da, obsecro, ait, vel capiti tegmen. Non distulit Comes & suum ipse cucullum dedit mendico, unaque addidit: Perce, si quid vis amplius: ille audacter: Da*

exteriorem, inquit, tunicam tuam. Promptè dedit. Acceptâ illâ, mox iterum mendicus: *Adde, obsecro, ait, etiam interiorem: mea nuditas postulare hæc cogit. Dedit & istam Comes. Continuo flebili voce mendicus: Mi Domine, inquit, precibus meis agnosce, & en caput glabrum & ulcerosum; adde igitur & pileum. Hic Comes paullulum erubescens, nam & ipse calvus erat: O bone, inquit, nimium premis petendo, arem & pileum, sed eo carere non possum. Quo dicto pauper relictis vestibus evanuit. Hic Comes ex equo deliciens, & in omnem partem ejiciens oculos lamentari cepit & pectus pugnis plangere, fugam mendici tam divitis revocatum cupere, sua omnia in donum, seipsum in servum & mancipium offerre, omne obsequium spondere. Sed mendicum quæramonius non retraxit. Hoc denique Theobaldus apud animum suum sanctissimè statuit, nulli deinceps pauperum stiper petenti negare, sed facere quod Dominus jubet: *Omni petenti tribue.* Nec Christum sensit im-*

munificum. Nam hic ipse Theobaldus Comes ad mendicum, sedâ leprâ deformem creberimè revisit. Nec enim unquam leprosi hujus tugurium transiit quin diverteret, assatu recrearet, solatis mulceret, eleemofynis juvaret. Fuit, ut absque arbitris, quod solebat, casam illam ingrederetur. Sed contra quàm sperare potuit, virtus valetudinis integerimè invenit. Novâ viri specie obstupefactus, & ditulè hæsitans, num suis oculis haberet fidem, ambigebat. Hic personatus pauper: *Ego, inquit, leprosus ille sum; naturæ debitum solvi, paupertatem & lepram deliciis cælestibus commutavi. Tuæ verò in me ceterosque pauperes liberalitati Deus amplissimè respondebit. Hoc age, ac persevera. Theobaldus incredibili gaudio elatus abiit domunculâ. Abeunt quidam familiaribus: Illustris domine, inquit leprosus ille quem quæsiisti, pridem obiit. Theobaldus arcanum hoc cautè dissimulam: Deus, inquit, pios manes soletur.*

Deficere, nescit, cui manum porrigit acceptor è caelo. Habet etiamnum imitatores Theobaldus, sed paucos; habet imitatrices, sed raras. Leonora Austria Imperatoris Maximiliani II. soror, Rudolphi II. amita lectissima & pietissima femina, eo affectu in alienam pauperiem terebatur, ut nulla mater tam unicè suos, quàm illa veros pauperes diligere visa sit. Nam ut iis tantò largiùs consulere, pecuniam è suis vestibus gemmisque redegit. Vestem linteam non modò corporum, sed ipsi etiam culinæ usibus (quæ illius singularis submissio fuit) suis ipsâ manibus consuit, eaque in re nobiles pedissequas adiecit adjutrices. Cumque morbo impedita cessare ab opere cogeretur, nihil tam dolebat, quàm quòd cum ceteris feminis acum ducere non liceret. Hæc ejus liberalis pietas latissi-

Cyprian. ep. 2. ad Donatum.

Exod. c. 32. v. 1.

Ibid. v. 2.

Ad pompæ apparatus, suppetit argentum ad dandas eleemofynas nil æris superest.

Matt. c. 25. v. 21. Luc. c. 2. v. 13.

Luc. c. 18. v. 5.

Liberales pauperum patroni copiosissimè remunerati.

Luc. c. 19. v. 9.

Ad c. 18. v. 2.

Theobaldus Com. de mendo. l. 1. c. 15. v. 14. & 15.

Sapientia. c. 11. v. 1.

Luc. c. 11. v. 30.

Annae Col. c. 1. v. 1584.

latissime patit, per omne genus hominum pervaga-
ta. Nullum illa tempus opitulâdi miseris prætermittit.
Publica nosocomia, & privatorum aedès in quibus æ-
gros esse competerat, intervist. Idque tanto studio &
alacritate, ut nemo unquam vel tenuissimus eius optâ-
rit officium, cui non illa perbenigne contulerit. Nocte
intempèstâ sapius surrexit de cubili; ut adesset ægris;
sæpe cum his triduum quatrîdiumve traduxit. Inge-
nuè que confessâ est aliquando viro religioso, cum ille
fortè prodeunti foràs interveniret, se quidem auræ ca-
ptandæ gratiâ egressum simulare; re tamen verâ, ad
feminam prodire graviter affectam: Quæ quoniam
in me, inquit, secundum Deum spes suas habet, bonæ-
que, ut audio, æstimationis est, faciendum mihi
censui, ut eam hodie convisam. Multa insuper ad æ-
gros domo misit, quæ in eorum usus suis ipsa mani-
bus apparavit. Nam & belliariorum, & aquarum, &
olei complura genera, ægrotorum causâ domi con-
fecit. Sæpè que factum est, ut morosos abigeret mor-
bos, æque diuturnâ medicorum arte delusos do-
mestis tantum prædiis ac curationibus ad pristinas
vires revocaret.

En Elisabetham redivivam, matrem pauperum be-
nignissimam. Verè de regiâ hac feminâ dici poterit:
*Mannam suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pau-
perem. Fortitudo & decor indumentum ejus, & ridebit in die
novissimo. Verè*

Hoc homo sibi reponit, pauperi quod erogat.
Quid memorem Bartholomæum Regem in Iapone,
qui patri suo regiè parentavit pauperum convivis.
Confluere Iaponi Principes manibus mortuorum
decemdialia ferè sacra, non sine magnâ Bonziorum
prædâ faginâque perolvere. Bartholomæus Rex, pa-
rente, qui eum adoptarat, mortuo, pro exequiis il-
lis Bonziorumque helluationibus, totidem dierum
epulum, sex millibus pauperum præbere instituit:
partim ut sibi ipsi, quoniam impio parenti non po-
terat, divinam gratiam conciliaret; partim etiam ne
post Christiana sacra suscepta, pristina benignitatis
atque clementiæ oblitus esse videretur.

Benignitas in pauperes Christianum & facit & per-
ficat. Eustachius certè Trajani Cæsaris Magister equi-
tum his ipsis artibus in Christianam religionem pene-
travit. Nam ei, cum venatu cervum ardentius inse-
queretur, inter fera cornua crucifixi Servatoris effi-
gies est objecta; quæ arcano assatu monuit, futurum
ut ob beneficentiam in pauperes Christianis accen-
deretur. Ita qui largitate juvit miseros, religione re-
ceptus est inter beatos.

Euphemianus Romanus, senatorii ordinis vir opu-
lentus, & Aglaè conjux ejus improles, quotidie
structis mensis pauperules reficiebant, eisdemque
ipsimet ministrabant. Quo pietatis cultu parentes
esse meruerunt Alexii, qui novis mundum artibus
delusit. Hoc filio in lucem edito pari consensu con-
tinentiam servarunt. Tam fecunda fructuum est
eleemofyna, ut sterili partum, partui, sanctitatem,
parentibus castitatem, omnibus paradifum dederit.
Oraculum est minimè fallax: Benigni ac libera-
les pauperum patroni copiosissimè semper remun-
nerati sunt.

Et profectò eleemofyna nostra plus habet obse-
quii divini, quàm beneficii nostri. Testatus hoc af-
firmatissimè Ambrosius: *Beneficium largientis, inquit,
præbenti magis permanet quàm suscipienti. Nam misericor-
dia quidem ad indigentem servent, gratia autem multipli-
catæ mercedis permanet tribuenti. Esurienti dedisti panem:
ille quidem passus & refectus, sed ad te venit, quod dedisti,
cum fructibus & usuris.*

Marcellus Archimandrita cœnobii Acœmeta-
rum, hoc est, Non dormitium, jusserat tribus Epi-

scopis è captivitate redeuntibus, quidquid auri super-
esset, dari. Oeconomus faruè prudens, & perniciosè
sagax è decem aureis dedit novem retento uno, in usus
alios. Non multo post tempore ad Marcellum venit,
qui novem talenta dono tulit. Accepit ea vir sanctus,
& gratias egit. Mox oconomum ad se accitum acri-
ter objurgans: En, inquit, homo avare, fructum stul-
tæ parsimonie. Ab hac est, quod uno talento minus
acceperimus, dena utique accepturi. Si tu, quod justus
es, dedisses decem aureos. Avaritia est, non parsimo-
nia; dispendium est, non lucrum, pecuniis in egenos
tribuendis parcere. E diverso benignitas in pauperes
copiosissimè semper remunerata.

Narrant fuisse Romæ virum, qui beneficentiâ
& liberalitate reculas suas ita imminuerit, ut ege-
starem illi videret senectus. Tempore Deus adfuit.
Nam hic ipse paternam arcanâ voce semel ite-
rumque ac tertium noctu monitus est, suam vi-
neam cum hominis opulenti, qui nominabatur,
vineâ permutaret, & in ejus medio altum fode-
ret. Paruit; vineam permutavit, cum familiâ lo-
co, quo iustus, fodere cepit. Filius cum foronibus
ab opere jam defessus: Quid, pater, nos frustra fa-
tigas? inquit: nullum thesauri signum se prodit. At
pater illos animans: Agite, inquit, mei liberti, per-
gamus aliquantulum fodiendo; promissa Dei non
solent fallere; pergamus. Nec vanus labor. Demum
inter rudera vas marmoreum, quod balsamum &
aliquot nobiliores gemmas claudebat, erutum est.
Grandem inde pecuniâ interfamilias redegit, cum
assiduâ gratiarum actione testatus, minutulos hospita-
litas suæ sumptus, multo quàm abundantissimè &
millecuplo fœnore sibi repositos.

s. v.

EX his talibus excitatiõra non immeritò multo-
rum certant studia; crumenam laxant & vacuant,
ut eam metallo repleant nobilitate, aut divinos certè
favores & thesauros cœlestes augeant. Hinc eleemo-
fynæ complurium largissimæ. Crivis Peruanus, tamesi
res ei familiaris non valde ampla esset, & quæ adeò
vix necessariis sumptibus sufficeret, plures tamen du-
centis aureis fidentissimâ manu in pauperes erogavit.
Vestem, quam ei vir nobilis dono dederat, vendidit,
& vidua unus inopiani sublevavit.

Modicus Olomucii mortens fortunas suas ferè om-
nes Partheniæ sodalitati fidei commisit, ut inde pau-
peres alerentur.

Hilleshemii quidam ferè pane solum & aquâ vi-
vitans, genium rigidè defraudans, tantum pecuniæ
unciatim comparit, ut quinque aureos collegent,
quos liberalitate tam piâ quàm magnâ in stipem ex-
pendit. *De magno sumere acervo suave est ac facile; res no-
ta. Sed, de penuriâ suâ totum vitium suum mittere, hoc
verè heroicum & illustre. Vidua id fecit, quæ plus sine, Luc. 6.
quàm omnes Gazophylacio intulit. Nemo liberalius
erogat, quàm qui sibi nihil reservat.*

Confluentiæ quidam cum alia in alios partiretur, Anno
toto quadragintadiali jejunio, sex egentioribus, qui-
bus angusta domi reserat, quotidie cibaria submisit.
Quod statim per hebdomadam diebus ad imitandum
alii quoque sibi sumserunt.

Oenipontanus civis honestus postquam in cœtum
albûmque Marianum relatus est, singulis domini-
cis ac festis diebus duos pauperes in cultum ac ho-
norem Matris Virginis, mensæ semper adhibuit. Hoc
est levibus impendiis, aut nullis, maximos quæstus
facere.

Vxorem domum ducturus civis Brunçis, vir dives
& eruditus, nuptias feliciter auspiciatus est. Nam cum
pro morè sacris epulis prius accubuisset, triduo post
trecentis

Metaphra-
se. Apud
Suarium die
29. Decem-
br.
Cantiprat.
l. 2. c. 21. n.
2. hoc copio-
se narrat.
Anno 1603.
Anno 1583.
Anno eodè.
Ira Sodalit
Parthenicus
l. 2. c. 12.
c. 13.

Præf. c. 31.
V. 10. &
25.
V. 10. &
25.
Damas. l. 1.
de imaginib.
benigni-
tas in pau-
peres Chri-
stiani fa-
cit & per-
ficat.
Quid jam
sapius
inculcandum
est.
Ambros. 10.
s. 1. m. 81.
mini pag.
82.
Alysius Li-
pman. tom.
5. s. 2. sim.

trecentos pauperes benignè admodum mensâ excepit, quibus ipse & sponsa ministrandis ferculis inferuierunt.

Præterea Lavricus 10. 1. Rer. Indicar. lib. 2. c. 15. mihi pag. 573.

Hæc pauperum cura ipsius naturæ visceribus aded videtur insita, ut ea etiam disciplinæ Christianæ ignaros plurimum afficiat. In Cambajano Indiæ regno non liberales solum, sed & effusi sunt in pauperes. Præcipue octavum Januarij diem ejusmodi largitionibus colunt: Cambajæ, quæ regni metropolis est, aliqui mille aureos die uno, alii tria millia, sunt qui quinque millia pardarum (quorum singuli quindecim regalibus valent) in pauperes effundant; aded ut in una urbè, die unico viginti millia, per regnum totum centena millia pardarum erogentur. Causa ipsis ista est, quod eo die solem ab Austro ad Boream converti, & ad se transire credant, cuius adventum par sit tot donariis venerari. Dant etiam eleemofynas, quibus Deum sibi concilient, ut ab ipso in cælum recipiantur. En naturæ igniculos etiam in barbaris gliscentes, quibus valde in honestissimam hanc pauperum curam impellimur. Non est profectò in orbe ullum securius tutiusque horreum ventre egenorum. Verissimum quod veteri versu cantatur:

Trochæus vetus. Marcus Marulphar. 1. lib. 1. c. 2. mihi pag. 21. Chryst. 10. 1. bo. 7. de paup. mihi pag. 749.

Nostra non damus pauperibus, quæ damus, Deo damus. Qui pauperem exaudit, aures cæli aperit, & ad se trahit. Quam verè igitur cum Chrylostomo oratore aureo scriptor sapiens pronuntiat: O peregrinus eleemofynæ virtus! divites sanctificat, pauperes beat, peccatores justificat, justos glorificat, mortuos suscitât, & immortalitatem mortalibus donat. Eleemofynâ, Charitatis soror, Egenorum virtus, Sanctimonie antistita, Virtutum regina, Cæli scala, Scelerum lavacrum, tam danti quàm acceptanti præsidium, Lucrum ex omni quæstu lucrosissimum, Augmentum facultatum, & rerum omnium.

§. VI.

Eleemofynarum largitio est variâ. Augustinus id affirmans: In quo quisque pauper est, inquit, ibi illum vide, quia forte tu in illo dives es, in quo ille pauper est, & habes unde accommodes. Fortè membra tua accommodas, & plus est quàm si pecuniam accommodares. Consilio indiget, tu plenus es consilio. In consilio ille pauper, tu dives es. Ecce nec laboras, nec aliquid perdis: das consilium, & præstitisti eleemofynam. Idem in ceteris.

Eleemofynarum largitionem esse variam. Augustinus id affirmans: In quo quisque pauper est, inquit, ibi illum vide, quia forte tu in illo dives es, in quo ille pauper est, & habes unde accommodes. Fortè membra tua accommodas, & plus est quàm si pecuniam accommodares. Consilio indiget, tu plenus es consilio. In consilio ille pauper, tu dives es. Ecce nec laboras, nec aliquid perdis: das consilium, & præstitisti eleemofynam. Idem in ceteris.

Græcicus aureus orator hos ipsos in dandis eleemofynis diversos modos commonstrans: Eleemofynâ, inquit, non in solis sit pecuniis, sed etiam in operibus, ut exempli gratiâ dicam, est patrocinari, & viduæ manum porrigere. Hujusmodi enim patrocinium sepe plures servavit. Nam veneniarum largitio. Igitur in presenti tempore omnia misericordiarum genera exerceamus. Ne sis segnîs, potes patrocinari; ne dicas, quoniam pecuniæ mihi non sunt. Hoc nihil est dicere. Potes ministrare, etiam hoc factio; ut puta medicus es arte, diligenter cura infirmos, est etiam hoc magnum. Vales etiam consilio, hoc omnibus majus est, melius & amplius, quàm & majus habet lucrum. Non enim famem solvis, sed difficilem mortem.

Græcicus aureus orator hos ipsos in dandis eleemofynis diversos modos commonstrans: Eleemofynâ, inquit, non in solis sit pecuniis, sed etiam in operibus, ut exempli gratiâ dicam, est patrocinari, & viduæ manum porrigere. Hujusmodi enim patrocinium sepe plures servavit. Nam veneniarum largitio. Igitur in presenti tempore omnia misericordiarum genera exerceamus. Ne sis segnîs, potes patrocinari; ne dicas, quoniam pecuniæ mihi non sunt. Hoc nihil est dicere. Potes ministrare, etiam hoc factio; ut puta medicus es arte, diligenter cura infirmos, est etiam hoc magnum. Vales etiam consilio, hoc omnibus majus est, melius & amplius, quàm & majus habet lucrum. Non enim famem solvis, sed difficilem mortem.

Largitiones illas publicas, uti non vituperem, ita nec valde laudem. Nam iis necessariò confutionis aliquid & imprudentiæ miscendum. Etenim tam robustis quàm debilibus, sicut claudis ita & integris ac validis, senibus & adolescentibus, pauperibus, & leviter egentibus æquale datur, cum in tanta se comprimentium multitudine discrimen penuriæ nequeat observari. Ita omnibus vel panis, vel festerius, vel aliquid eduliorum aliudve distribuitur; æquales hinc omnium fortunæ sunt, cum in aliis eleemofynis, quæ quotidie ac singulis horis expenduntur, facile sit miseriorem à misero distinguere, & prout utriusque lauserit necessitas utrique succurrere. Quod ævo Apostolorum ritè observatum; & videbatur enim

Largitiones illas publicas, uti non vituperem, ita nec valde laudem. Nam iis necessariò confutionis aliquid & imprudentiæ miscendum. Etenim tam robustis quàm debilibus, sicut claudis ita & integris ac validis, senibus & adolescentibus, pauperibus, & leviter egentibus æquale datur, cum in tanta se comprimentium multitudine discrimen penuriæ nequeat observari. Ita omnibus vel panis, vel festerius, vel aliquid eduliorum aliudve distribuitur; æquales hinc omnium fortunæ sunt, cum in aliis eleemofynis, quæ quotidie ac singulis horis expenduntur, facile sit miseriorem à misero distinguere, & prout utriusque lauserit necessitas utrique succurrere. Quod ævo Apostolorum ritè observatum; & videbatur enim

AG. c. 4. v. 35.

A. singulis, prout cuique opus erat. Otiosi fuci, si tales esse ceterò confiter, ab eleemofynis arcendi. Deinde cum publicè dantur eleemofynæ, contingere potest, ut potus distribuat, cum ego esuriam; aut cibus, cum ego sitiam; aut pannus, cum ego cibo indigeam. Præterea quid inde peregrinis & advenis accedit, qui constitutis diebus & horis adesse nequeunt? Cum ita tamen sapius majori necessitate quàm inquilini & cives laborent? Num ei fame moriendum, qui statò die viscurationi nequit interesse?

Vel maximi est, pusilla res loco data.

Solent ditionum aliqui receptâ consuetudine certis temporibus eleemofynas distribuere, ut festis Nativitatis & Resurgentis Christi diebus, aut Lunæ, Mercurij, Veneris, aut ceteris horis, mane, circa prandium. Extra ea tempora, nihil neque peregrinis, neque inquilinis largiuntur. Clausa est janua, portæ omnibus obsecrâtæ, aures surdæ & inexorabiles. Liberalitas laudanda; sed pace illorum dixerim; non ea quæ talibus cancellis est clausa. Nimirum molles aut teneri sumus, si non qualibet horâ gemitus & vociferationes miserorum audire sustinemus. Tam angustis limitibus vera misericordia se claudi non patitur. Turpe profus & indignum est Christianis moribus, momento ullo tristitem aspectum aut sterilem manum pauperis subterfugere. Isaia obtemperandum jubenti: *Frangere esurienti panem tuum, & egenos vagosque induc in domum tuam, cum videris nudum, operi eum. Tunc panem frange, tunc hospitium præbe, tunc vestem expande, cum famelicum, cum tæbe excludum, aut malè vestitum videris, non quando tibi commòdum putaveris. Certas loci aut temporis leges non habet misericordia. Cum necessitas vocat, in subsidium accurrit, non fastos, non horologium consulit, non dies candidos, non nefastos, sed præsentem inopiam attendit. Non est vera liberalitas, quæ certis horulis arctatur. Non tamen improbamus largiores eleemofynas religiosioribus diebus. uti sunt dies Veneris, Solis, festi dies alii, dummodo dies ceteros non exleges misericordie faciamus. Siracida illud, quod supra copiosius demonstratum est, ante omnia observandum: *Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiani. Ne differ, ne procrastina; Da citò, da sine morâ. Quæ lentiora sunt beneficia, hoc plerumque ingratiora. Prompta manus, cum stipe plena est, manus aurea, manus gemmea est. Mixture pulcherrima, liberalitas & celeritas.**

§. VII.

Ed & illud verè liberalitatis indoles præstat, eleemofynas non nimis accuratè numerat. Melania, femina laudatissima, cum Alexandriam profecta, ad Pamboem magni nominis senem pervenisset, trecentas argenti libras ei obtulit. Cum autem laudis aliquid aut laute præcationis expectaret, diceretque: Scito, Domine, trecentas argenti libras hæc cistâ clausas. Mox eam Pambo vanæ sollicitudinis ingenue notans: Scito, inquit, & tu quoque filia, eum, cui hæc disti, non indigere tuâ commonitione: nec enim opus est, ut Deo eleemofynarum nostrarum numerum, pondus, pretium ita subtiliter ad calculos revocemus. Qui montes lance ponderat, utique sciet etiam, quod hujus argenti pondus sit. Atque si quidem mihi hoc offerres, non absurdè pretium doni ac monetæ dices: cum autem istud non mihi, sed illi offeras, qui duos nummulos auri acervo prætulit, tu jam tace, & quiesce.

Atque hoc est quod toties inculcat Chrylostomus, eleemofynas largiter dandas: neque enim, ut ille iudicet, dicenda est eleemofynâ, quæ fuerit parca. Quod Ecclesiastes indicans sub imagine: *Si, ait, repleta fuerint nubes, imbrem super terram effundent. Qui quis hominum*

